

ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ДРИБЛІНГУ ГРАВЦІВ КОМАНД У ФІНАЛЬНОМУ Й ПІВФІНАЛЬНИХ МАТЧАХ ЧЕ-2021 ІЗ ФУТБОЛУ

Ігор ЧОРНОБАЙ, Ігор ЛАПІЧАК, Андрій ФЕДЮК, Богдан ШПІК

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів, Україна

DRIBBLING PERFORMANCE INDICATORS OF TEAMS' PLAYERS IN THE FINAL AND SEMI-FINAL MATCHES OF EURO 2021 IN FOOTBALL

IHOR CHORNOBAI, Ihor LAPYCHAK, Andrii FEDIUK, Bohdan SHPIK

Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine

Анотація.

Мета дослідження — визначення показників виконання дриблінгу у фінальному й півфінальних матчах чемпіонату Європи 2021 року з футболу (ЧЕ-2021).

Матеріали й методи. Виконання дриблінгу у фінальному й півфінальних матчах чемпіонату Європи 2021 року з футболу.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, педагогічне спостереження за виконанням дриблінгу гравців за допомогою відеозаписів матчів, аналіз способів виконання дриблінгу, методи математичної статистики.

Основні результати дослідження. Учасники фінального й півфінальних матчів ЧЕ-2021 в основний час гри вдало виконали дриблінг у середньому 22,83 рази, з них 6,66 рази з фінтами, невдало виконали дриблінг 2,66 рази. Найбільше разів (у середньому 3,83 рази) в основний час матчу виконано дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення м'яча в такій послідовності: внутрішньою — внутрішньою — зовнішньою (або середньою частиною підйому стопи чи підосвою). Під час дриблінгів в основний час матчу гравці змінювали напрямок руху в середньому 17,66 рази, виконували

Abstract.

Purpose of the study: determining dribbling performance indicators in the final and semi-final matches of the 2021 European Football Championship (EURO-2021).

Materials and methods. Dribbling in the final and semi-final matches of the 2021 European Football Championship.

Research methods: analysis of literature sources; pedagogical observation of dribbling by players using video recordings of matches; analysis of dribbling methods; methods of mathematical statistics.

Main results of the study. Participants in the final and semi-final matches of the 2021 European Championship successfully dribbled an average of 22.83 times during regular time, of which 6.66 times with feints, and failed to dribble 2.66 times. The most dribbles were performed with one foot with a change in the method of dribbling the ball in the sequence: inside — inside — outside (or the middle part of the foot lift or sole), an average of 3.83 times. During dribbling during regular time, players changed direction of movement, an average of 17.66 times; performed turns 9.5 times, made quick starts 8.33 times, and moved at maximum speed 8.83 times. The most dribbles

повертання 9,5 раз, швидко стартували 8,33 раз, пересувалися на максимальній швидкості 8,83 раз. Найбільше дриблінгів різними способами виконали гравці збірної Англії в основний час півфінального матчу (37 разів).

Висновки. У фінальному й півфінальних матчах ЧЄ-2021 з футболу в основний час гри виконано дриблінг у середньому 25,49 раз, з них із фінтами 36,56 %. Вдале виконання дриблінгів становить 89,6 %. Під час дриблінгів виконавці змінювали напрямок руху (у середньому 69,28 % дриблінгів), виконували повертання (37,26 %), швидко стартували (32,67 %), пересувалися на максимальній швидкості (34,64 %). Найчастіше дриблінг виконували зі зміною способів ведення однією ногою (49,62 %) та двома ногами (35 %).

Ключові слова: дриблінг, способи, фінти, чемпіонат Європи.

in various ways were performed by England players during regular time of the semi-final match (37 times).

Conclusions. In the final and semi-final matches of the 2021 European Football Championship, dribbling was performed on average 25.49 times during regular time, of which 36.56 % were with feints. The successful execution of dribbles is 89.6 %. During dribbling, the performers changed the direction of movement, on average 69.28 % of dribbles, performed turns 37.26 %, started quickly 32.67 %, and moved at maximum speed 34.64 %. Most often, dribbling was performed with a change in the methods of dribbling with one foot — 49.62 % and with two feet — 35 %.

Keywords: dribbling, methods, feints, European Championship.

Вступ.

У наукових працях, присвячених техніко-тактичним діям (ТТД) у футболі, дослідники вивчали показники передач м'яча, ударів у ворота [1, 2, 3 та ін.]; способи підвищення техніко-тактичної підготовленості футболістів різної кваліфікації [4]; модельні характеристики футболістів різних амплуа [5]; навчання й підготовку гравців різних амплуа в процесі спортивного відбору [6]. Проте поза увагою науковців залишається важливий елемент ТТД — дриблінг.

Дриблінг — один з невід'ємних складників ТТД футболістів у матчі. У сучасному динамічному футболі виконання дриблінгу, поряд зі своєчасною і точною передачею м'яча, є визначальним чинником гри в атаці [7].

Завдяки майстерному виконанню дриблінгу можна загострити ігрову ситуацію на полі, створити гольові моменти або ж зберегти м'яч у команди в складних умовах протидії, пресингу суперників.

У зв'язку з цим нас зацікавило вивчення показників виконання дриблінгу за протидії суперників у футбольних матчах найвищого рівня. У літературних джерелах не виявлено даних про показники футболістів із виконання дриблінгу під час безпосередньої протидії суперників у матчах найвищих футбольних форумів.

Актуальність роботи полягає у визначенні показників виконання дриблінгу команд у фінальному й півфінальних матчах на останньому чемпіонаті Європи 2021 року з футболу.

Матеріали й методи. Проаналізовано наукові й методичні літературні джерела та спеціальні джерела мережі «Інтернет», присвячені висвітленню питань ТТД, дриблінгу у змагальній діяльності футболістів.

Англійський термін *dribble* означає буквально «вести м'яч» [8, 9, 7].

Проте поняття «ведення м'яча» і «дриблінг» різняться за своєю сутністю: вони мають різні тактичні завдання та специфічні особливості в методиці навчання футбольних шкіл, про що зазначає, зокрема, А. М. Шевченко [9]. Адже ведення м'яча може відбуватися без протидії, перешкоджання суперника й слугувати лише підготовкою до виконання дриблінгу, передачі, удару у ворота [9].

Дриблінг — це зв'язка декількох технічних прийомів (фінтів, оманних рухів, обведень), об'єднаних тактичним завданням з обмеженням часу [9]. Він є складником атакуючих дій у футболі.

Дриблінг — це інтенсивне, часте, переважно на швидкості ведення м'яча з протидією суперника, інколи із застосуванням фінтів, з несподіваними маневрами, стартами,

зміною напрямку, швидкості, темпу руху, зупинками, ривками, повертаннями, щоб обіграти, обвести суперника або зберегти володіння м'ячем [10].

Дриблінг застосовують, коли суперник поблизу, заступає гравця, протидіє гравцеві, намагається відібрати, вибити у нього м'яч, блокує, штовхає. Гравець вимушений прикривати м'яч корпусом, зберегти м'яч, виконує ведення коротшими кроками, зі зміною напрямку, швидкості руху; з виконанням фінтів, намагаючись зберігати стійкість, рівновагу, коли суперник штовхає його збоку, у спину [7, 9].

Виконання дриблінгу починають із приймання м'яча від партнера, тобто з напівзупинки м'яча, оскільки повну зупинку в сучасному футболі виконують дуже рідко. Усе відбувається в динаміці, напівзупинка м'яча є початком, першим дотиком ведення м'яча.

Проведено педагогічні спостереження за футболістами, що виконували дриблінг різними способами однією та двома ногами:

- внутрішньою стороною стопи, внутрішньою частиною підйому стопи (у таблицях позначено буквою в);
- середньою частиною підйому стопи (с);
- зовнішньою частиною підйому стопи (з);
- носком (н);
- підшвою (п).

Наприклад, дриблінг із почерговим веденням м'яча зовнішньою частиною підйому стопи (або носком) — підшвою — внутрішньою стороною стопи чи підйому (або середньою частиною підйому) реєстрували так: з (н) – п – в (с). Жирним шрифтом у таблицях 1 та 2 виділено довгі дриблінги, з дотиками до м'яча 4 і більше разів.

Під час педагогічного спостереження за виконанням дриблінгів реєстрували також зміну напрямку руху гравця, повертання, швидкий старт, виконання на максимальній швидкості й застосування фінтів під час дриблінгу.

Спостереження проводили під час перегляду відеозаписів фінального матчу Італія — Англія (1:1, додат. час, пенальті 3:2), півфінальних матчів Італія — Іспанія (1:1, додат. час, пенальті 4:2), Англія — Данія (додат. час 2:1) ЧЕ-2021.

Підраховували, як учасники зазначених матчів ЧЕ-2021 виконували дриблінг

різними способами, у зонах атаки (А), середній зоні (В) та зоні оборони (С).

Результати досліджень. Серед національних збірних команд — учасниць фінального й півфінальних матчів ЧЕ-2021 року з футболу найбільше дриблінгів м'яча однією ногою зі зміною способів ведення виконала національна збірна команда Англії у півфінальному матчі — всього 20. Усі вони були довгими, з чотирма і більше дотиками до м'яча. З них 16 виконано вдало, зокрема 4 дриблінги з фінтами, та 4 дриблінги виконано невдало, з них 1 із фінтом (див. табл. 1). Найменше дриблінгів однією ногою зі зміною способів ведення у виконанні національної збірної команди Данії — всього 4.

Найбільше разів виконували короткий (до трьох дотиків) дриблінг м'яча однією ногою зі зміною способів ведення гравці національної збірної Англії у фіналі та Іспанії у півфіналі — по 5 разів вдало й 1 раз невдало (див. табл. 1). Найбільше разів виконували фінти під час дриблінгу однією ногою зі зміною способів ведення гравці збірної Італії у фінальному матчі — всього 6.

Учасники фінального й півфінальних матчів найбільше разів застосовували дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення в – в – з (с, п)... — всього 23 рази (у середньому 3,83 рази в основний час матчу), з них 22 рази дриблінг був довгим, 4 рази — з фінтами, 2 рази дриблінг виконано невдало. Тобто, починаючи дриблінг внутрішньою стороною стопи (підйому), далі вели м'яч внутрішньою, потім зовнішньою стороною, що давало змогу ефективно контролювати м'яч на початку ведення, виконувати повертання, фінти, змінювати напрямок руху, рухатися на швидкості.

Також досить часто учасники фінального й півфінальних матчів ЧЕ-2021 виконували дриблінг зі змінами способів ведення в — з (с, н) – з (п, н)... (у середньому 2,83 рази в основний час матчу) та с (н) – з (в) – в (з)... (у середньому 1,5 рази). Останній спостерігали, коли гравець біг чи стартував на високій швидкості і, намагаючись випередити суперника, починав дриблінг проштовхуванням м'яча вперед середньою частиною підйому стопи або носком, а далі вів м'яч зовнішньою чи внутрішньою частиною підйому стопи, інколи змінюючи напрямок руху.

Таблиця 1

**Виконання дриблінгу однією ногою зі зміною способів ведення
у фінальному й півфінальних матчах ЧЄ-2021 року (основний час)**

№ з/п	Спосіб дриблінгу та його характеристики	Кількість вдалих (з них із фінтом) / невдалих (з них з фінтом) виконань дриблінгу					
		Італія	Англія	Італія	Іспанія	Англія	Данія
1	Однією ногою зі зміною способів	4 (2) + 8 (4) / 1	5 (1) + 12 (4) / 1	9 (3) / 1 (1) + 1	5 (3) + 5 (2) / 1 (1)	16 (4) / 4 (1)	4
2	З (с) – в – з (в)...			/ 1 (1)	2 (1)		
3	З – с (н, п) – з (в)...	2	1	1	1	2	
4	З – з – в – з...	1	2 (1) + 1		1 (1)	1	
5	С (н) – з (в) – в (з)...	1 (1) + 2 (2)	1 (1)	2 (2)	1 (1)	/ 1	1
6	В – з (с, н) – з (п, н)...	3 (1)	3 (2)	2	1	4 (1) / 2 (1)	2
7	В – з (с, н) – в...	1 (1) / 1	2 + 2 / 1	1	1 (1) / 1 (1)		
8	В – п – в (з, с)...						
9	В – в – з (с, п)...	2 (1)	1 + 4 (1)	2 / 1	3	8 (2) / 1	1
10	П – с (н, в, п) – з (с, в, п)...			1 (1)		1 (1)	
11	Зі зміною напрямку	12	14	7	8	15	3
12	З повертанням	6	8	6	6	3	4
13	Швидкий старт	4	7	4	3	10	
14	На макс. швидкості	2	8	4	3	8	
15	Зона А	9	8	6	5	11	1
16	Зона В	4	7	4	5	9	3
17	Зона С		3	1	1		

Значно менше разів гравці починали дриблінг однією ногою зовнішньою частиною підйому стопи (способами з – з – в – з, з – с (н, п) – з (в)..., з (с) – в – з (в)...). Найменше разів починали дриблінг підшоною.

Під час дриблінгу однією ногою зі зміною способів ведення найбільше разів футболісти національної збірної команди Англії у фінальному матчі змінювали напрямок руху — 14 разів; виконували повертання — 8 разів; швидкий старт (у півфінальному матчі) — 10 разів, дриблінг на максимальній швидкості у фінальному й півфінальному матчах — по 8 разів. Узагалі не виконували швидкого старту й не пересувалися на максимальній швидкості під час дриблінгу однією ногою зі зміною способів ведення футболісти збірної Данії у півфіналі.

Найчастіше дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення учасники фінального

й півфінальних матчів виконували в зоні атаки (А) — у середньому 6,66 раза, у середній зоні (В) — у середньому 5,33 раза, а найрідше — у зоні захисту (С) — у середньому 0,83 раза. Найбільше разів виконували такий дриблінг у зоні А футболісти національної збірної команди Англії в півфінальному матчі (11 разів), а найменше — національної збірної Данії (1 раз).

Серед команд — учасниць фінального й півфінальних матчів ЧЄ-2021 року найбільше дриблінгів м'яча двома ногами зі зміною способів ведення виконала збірна Англії у півфінальному матчі — всього 14, з них 12 разів вдало (з них із фінтами 6 разів) та 2 рази невдало (див. табл. 2, 3).

Короткий дриблінг двома ногами зі зміною способів ведення найбільше разів виконали гравці національних збірних команд Іспанії та Англії у півфінальних матчах — по

4 рази (табл. 2). Довгий дриблінг двома ногами зі зміною способів ведення найбільше разів виконали вдало у фінальному матчі гравці збірної Англії — 9 разів, з них 4 рази з фінтами.

Найбільше разів виконали фінти під час дриблінгу двома ногами зі зміною способів ведення гравці національної збірної команди Англії у фінальному матчі — всього 6 разів, усі вдало.

Таблиця 2

Виконання дриблінгу двома ногами зі зміною способів ведення у фінальному й півфінальних матчів ЧЄ-2021 року (основний час)

№ з/п	Спосіб дриблінгу та його характеристики	Кількість вдалих (з них із фінтом) / невдалих (з них із фінтом) виконань дриблінгу					
		Італія	Англія	Італія	Іспанія	Англія	Данія
1	Двома ногами зі зміною способів ведення	1 (1) + 7 (3) / 1	3 (2) + 9 (4) / 1+1	1 + 2 / 2	4 + 3 (1) / 1	4 (1) + 6 (1)	2 + 6 (2)
2	З (с) – в – з (в)...			1			1
3	З – з (с, н, п) – з (в)...		1 + 1 / 0	0 / 2			3 (1)
4	С (н) – з (в) – в...			1		1+1	1
5	В – з (с, н) – з (п, н)...	2	2 (2) + 3 (1)	1	1 (1) / 1	1 + 1	1 (1)
6	В – з (с, н) – в...	2 (1) / 1				2 (1) + 1	
7	В – п – в (з, с, п)...		2 (1) / 1			1 (1)	
8	В – в – з (с, п)...	1 (1) + 3 (2)	3 (2) / 1		4 + 1	2	2
9	П – с (н, в, п) – з (с, в, п)...				1		
10	Зі зміною напрямку	6	9	3	4	5	4
11	З повертанням	2	6	1	1	4	2
12	Швидкий старт	4	8	1	2	4	3
13	На максимальній швидкості	5	3	2	3	5	1
14	Зона А	7	4	2	4	4	3
15	Зона В	1	10	2	4	6	4
16	Зона С	1		1			1

Найбільше разів учасники фінального й півфінальних матчів застосовували дриблінг двома ногами способами ведення в послідовності в – в – з (с, п) (у середньому 2,83 раза в основний час матчу) та в – з (с, н) – з (п, н) (у середньому 2,16 раза) (див. табл. 2).

Найбільше разів під час дриблінгу двома ногами зі зміною способів ведення футболісти національної збірної Англії у фінальному матчі змінювали напрямок руху (9 разів), виконували повертання (6 разів), швидкий старт (8 разів). На максимальній швидкості найбільше разів виконували дриблінг двома ногами зі зміною способів ведення футболісти національних збірних команд

Італії (у фіналі) та Англії (у півфінальному матчі) — по 5 разів.

Учасники фінального й півфінальних матчів ЧЄ-2021 року також виконували, хоча й значно рідше, дриблінг одним способом ведення м'яча, а саме зовнішньою стороною, частиною підйому стопи та внутрішньою стороною, частиною підйому стопи (див. табл. 3).

Найбільше разів виконали дриблінг однією ногою одним способом ведення м'яча внутрішньою стороною, частиною підйому стопи футболісти національної збірної Англії — всього 6 разів, усі вдало виконані, з них із фінтом 1 раз, двічі — із 4 і більше дотиками до м'яча.

Таблиця 3

**Виконання дриблінгу всіма способами
у фінальних і півфінальних матчах ЧЕ-2021 року (основний час)**

№ з/п	Спосіб дриблінгу та його характеристики	Кількість вдалих (з них із фінтом) / невдалих (з них із фінтом) виконань дриблінгу					
		Італія	Англія	Італія	Іспанія	Англія	Данія
1	Однією ногою зі зміною способів	12 (6) / 1	17 (5) / 1	9 (3) / 2 (1)	10 (5) / 1 (1)	16 (4) / 4 (1)	4
2	Двома ногами зі зміною способів	8 (4) / 1	12 (6) / 2	3 / 2	7 (1) / 1	10 (2)	8 (2)
3	Зовнішньою стороною стопи	1	1	2	2 / 1 (1)	1	2
4	Внутрішньою стороною стопи	2	2	2 (1)		6 (1)	
5	Всього:	23 (10) / 2	32 (11) / 3	16 (5) / 4 (1)	19 (6) / 3 (2)	33 (7) / 4 (1)	14 (2)

Дриблінг однією ногою, одним способом ведення м'яча зовнішньою стороною, частиною підйому стопи найбільше разів виконали футболісти збірної Іспанії у півфіналі — всього 3 рази, з них двічі вдало.

У додатковий час матчів найчастіше виконували дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення (табл. 4) і найменше разів — дриблінг одним способом внутрішньою стороною, частиною підйому стопи.

Таблиця 4

**Виконання дриблінгу всіма способами в додатковий час
у фінальному й півфінальних матчах ЧЕ-2021 року**

№ з/п	Способи дриблінгу	Кількість вдалих (з них із фінтом) / невдалих (з них із фінтом) виконань дриблінгу					
		Італія	Англія	Італія	Іспанія	Англія	Данія
1	Однією ногою зі зміною способів	2	2 (1)	3	3 (2)	8 (2) / 3 (2)	2 / 1
2	Двома ногами зі зміною способів	5	4	3	6 (6) / 2	2 (2) / 1 (1)	1 / 2
3	Внутрішньою стороною стопи		1			1	
4	Всього:	7	7 (1)	6	9 (8) / 2	11 (4) / 4 (3)	3 / 3

Обговорення результатів дослідження. З огляду на джерела [7, 9, 10 та інші], де зазначено характерні технічні дії під час виконання дриблінгу, а також на підставі наших спостережень можемо визначити, що дриблінг — це інтенсивне, часте, переважно на швидкості маневрування з м'ячем в атаці під час його ведення, в умовах протидії суперника, інколи з прикриванням м'яча ногами, корпусом, із застосуванням фінтів із несподіваними стартами, змінами напрямку, швидкості, темпу руху, зупинками, ривками, повертаннями, щоб обіграти, обвести суперника або зберегти володіння м'ячем.

Виконання дриблінгу починається з приймання м'яча від партнера й закінчується передачею м'яча партнерові або ударом у ворота.

Автори [8, 9, 10] зазначають, що дриблінг у футболі застосовують доволі часто в ситуаціях, коли немає змоги передати м'яч партнерові, для просування до воріт, загострення ситуації, збереження володіння м'ячем.

Проте інформації про способи, показники виконання дриблінгів на чемпіонатах Європи, світу з футболу загалом недостатньо. Серед опрацьованих літературних, електронних джерел не виявлено наукових праць,

де б аналізували кількісні та якісні показники виконання дриблінгів у матчах найвищих міжнародних футбольних форумів.

За нашими спостереженнями, у фінальному й півфінальних матчах ЧЄ-2021 в основний і додатковий час гравці команд виконували дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення м'яча, двома ногами зі зміною способів ведення м'яча та одним способом ведення м'яча однією ногою.

Зокрема, в основний час фінального й півфінальних матчів гравці команд найбільше разів виконали вдало дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення м'яча — всього 68 разів, з них 23 рази з фінтами; невдало виконано дриблінг 9 разів, з них 3 рази з фінтами (див. табл. 5).

Тобто учасники фінального й півфінальних матчів вдало виконували дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення м'яча в середньому 11,33 рази в основний час матчу, з них 3,88 рази з фінтами. Невдало виконано дриблінги однією ногою зі зміною способів ведення м'яча — у середньому 1,5 рази, з них із фінтами 0,5 рази (див. табл. 3). Найменше разів дриблінг виконували одним способом ведення м'яча.

Однією ногою зі зміною способів ведення м'яча найбільше разів учасники фінального й півфінальних матчів в основний час гри виконували дриблінг у послідовності в – в – з (с, п)... (у середньому 3,83 рази) та в – з (с, н) – з (п, н)... (у середньому 2,33 рази).

Під час дриблінгу однією ногою зі зміною способів ведення в основний час матчу гравці змінювали напрямок руху (у середньому 9,83 рази), виконували повертання (у середньому 5,5 рази), швидко стартували (у середньому 4,66 рази), пересувалися на максимальній швидкості (у середньому 4,16 рази).

Дриблінг двома ногами зі зміною способів ведення в основний час фінального й півфінальних матчів гравці виконали вдало 48 разів, з них 15 разів із фінтами, виконали невдало 6 разів. Тобто в основний час вдало виконано дриблінг двома ногами в середньому 8 разів, з них 2,5 рази з фінтами. Невдало виконано дриблінг двома ногами в середньому 1 раз, без фінтів.

Під час дриблінгу двома ногами найбільше разів застосовували ведення м'яча

способами в – в – з (с, п)... (у середньому 2,83 рази) та способами в – з (с, н) – з (п, н)... (у середньому 2,16 рази) в основний час матчу.

Під час дриблінгу двома ногами зі зміною способів ведення в основний час матчу гравці змінювали напрямок руху в середньому 5,16 рази, виконували повертання 2,66 рази, швидко стартували 3,66 рази, пересувалися на максимальній швидкості 3,16 рази.

Дриблінг одним способом ведення м'яча вдало виконали 21 раз, з них із фінтами 2 рази; невдало — 1 раз, із фінтом. Тобто дриблінг одним способом ведення м'яча гравці вдало виконували в середньому 3,5 рази за основний час матчу, з них із фінтами в середньому 0,33 рази. Невдало виконано дриблінгів одним способом у середньому 0,16 рази.

Під час дриблінгів одним способом в основний час матчів гравці змінювали напрямок руху в середньому 1,33 рази, виконували повертання в середньому 0,67 рази, пересувалися на максимальній швидкості в середньому 0,75 рази за матч.

В основний час фінального й півфінальних матчів ЧЄ-2021 гравці вдало виконували загалом дриблінги в середньому 22,83 рази, з них 6,66 рази з фінтами; невдало виконано дриблінг 2,66 рази. У переважній більшості гравці виконували дриблінги з чотирма і більше дотиками до м'яча (довгі дриблінги) вдало — у середньому 15,16 рази, з них із фінтами 4,66 рази; невдало — 1,83 рази.

Зауважимо, що найбільше дриблінгів різними способами в основний час матчу виконали гравці національної збірної Англії в півфінальному матчі (37 разів), де вдало виконано 33 дриблінги, з них 7 дриблінгів із фінтами; невдало виконано 4 дриблінги, з них 1 із фінтами. Переважно це були довгі дриблінги.

Під час дриблінгів в основний час фінального й півфінальних матчів ЧЄ-2021 року гравці змінювали напрямок руху в середньому 17,66 рази, виконували повертання 9,49 рази, швидко стартували 8,33 рази, пересувалися на максимальній швидкості в середньому 8,83 рази.

Найчастіше в основний час дриблінг виконували в зоні А — у середньому 12,99 рази, у зоні В — у середньому 10,83 рази, у зоні С — найрідше, у середньому 1,16 рази.

Таблиця 5

Виконання дриблінгів (із фінтами) вдало / невдало у фінальному й півфінальних матчах ЧЕ-2021 року в основний і додатковий час

	Основний час				Додатковий час			
	Однією ногою	Двома ногами	Одним способом	У середньому вдало / невдало	Однією ногою	Двома ногами	Одним способом	У середньому в додат. час
Дриблінги (фінти)	68 (23) / 9 (3)	48 (15) / 6 (0)	21 (2) / 1 (1)	22,83 (6,66) / 2,66 (0,66)	20 (5) / 4 (2)	21 (4) / 5 (1)	2 (0) / 0	7,16 (1,5) / 1,5 (0,5)
Довгі дриблінги	54 (17) / 5 (1)	33 (11) / 5 (0)	4 (0) / 1 (1)	15,16 (4,66) / 1,83 (0,33)	17 (5) / 4 (2)	17 (3) / 2 (1)	0	5,67 (1,33) / 1 (0,5)
Зміна напрямку руху	59	31	16	17,66	14	11	0	4,16
Повертання	33	16	8	9,5	6	7	0	2,16
Швидкий старт	28	22	0	8,33	19	14	0	5,5
На макс. швидкості	25	19	9	8,83	9	7	1	2,83

У додатковий час фінального, півфінальних матчів гравці виконали вдало дриблінги всіма способами в середньому 7,16 разів, з них із фінтами в середньому 1,5 разів. Як порівняти з основним часом (у перерахунку з 30 на 90 хвилин тривалості), у додатковий час застосування дриблінгів суттєво не змінилося, але зросла кількість невдало виконаних дриблінгів. В основний час невдало виконано дриблінги 2,66 разів, у додатковий час — 4,5 разів, з них із фінтами в основний час — 0,66 разів, у додатковий час — 1,5 разів. Найбільше разів застосовували дриблінг способами ведення в – в – з (с, п).

У додатковий час під час дриблінгу учасники фіналу й півфіналу змінювали напрямок руху в середньому 4,16 разів, виконували повертання 2,16 разів, швидко стартували 5,49 разів, переміщалися на максимальній швидкості 2,83 разів. Найчастіше виконували дриблінг у зоні В — у середньому 4,16 разів, у зоні А — 3,5 разів, у зоні С — 0,32 разів.

Висновки.

1. Учасники фінального й півфінальних матчів ЧЕ-2021 з футболу в основний час гри виконували дриблінг у середньому 25,49 разів, з них із фінтами виконано 36,56 % дриблінгів. Вдале виконання

дриблінгів становить 89,6 %, з них із фінтами 29,17 %. Найбільше дриблінгів різними способами виконали гравці збірної Англії в основний час півфінального матчу (37) переважно з чотирма і більше дотиками до м'яча (66,65 %).

2. Найбільше разів дриблінг виконували зі зміною способів ведення однією ногою (49,62 %) та двома ногами (35 %). Найбільше разів застосовували дриблінг однією ногою зі зміною способів ведення в такій послідовності: внутрішньою — внутрішньою — зовнішньою (або середньою частиною підйому стопи чи підошвою), тобто в – в – з (с, п)..., у середньому 3,83 рази, та двома ногами в середньому 2,83 разів.

3. Під час виконання дриблінгів гравці змінювали напрямок руху в середньому в 69,28 % з усіх дриблінгів, виконували повертання 37,26 %, швидко стартували 32,67 %, переміщалися на максимальній швидкості 34,64 %.

4. Найчастіше в основний час матчу виконували дриблінги в зоні атаки (у середньому 50,96 %), у середній зоні (42,48 %).

5. Як порівняти з основним часом, у додатковий час зросла на 69 % кількість невдалого виконаних дриблінгів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Журід, С. М., & Слеман, Р. (2016). Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків у 25 чемпіонаті України з футболу в першій лізі (перше коло) у 2015 р. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 2, 43–47. http://nbuv.gov.ua/UJRN/snsv_2016_2_9
2. Коваленко, Ю., & Дорошенко, І. (2018). Аналіз змагальної діяльності команд аматорської ліги з футболу. *Фізичне виховання та спорт*, (1), 66–71. <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/article/view/786>
3. Крайник, Я. Б., Мулик, В. В., Коваль, С. С., & Федорина, Т. Є. (2019). Аналіз виконання техніко-тактичних дій юних футболістів 13–14 років різних ігрових амплуа під час гри. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 12 (120), 77–81.
4. Ван, Л., & Лисенчук, Г. (2017). Шляхи підвищення ефективності техніко-тактичної підготовленості футболістів на етапі підготовки до вищих досягнень. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 4, 3–6.
5. Pertsukhov, A., & Shalenko, V. (2021). Model characteristics of leading football players of different positions. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 9 (1), 88–105. <https://doi.org/10.15391/snsv.2021-1.007>
6. Дулібський, А. В., Масол, В. В., Колобич, О. В., Згоба, В. Л., & Скотаренко, В. О. (2025). Основи спеціалізованого навчання і спортивної підготовки гравців центральної захисної ланки у процесі спортивного відбору футболістів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 11(198), 45–53. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11\(198\).09](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11(198).09)
7. Що таке дриблінг у футболі (2019). *Спортивний словник*. <https://sport.ua/uk/sport-wiki/441896-dribling>
8. Соломонко, В. В., Лисенчук, Г. А., & Соломонко, О. В. (2005). *Футбол: підруч. для студ. вищ. учбових закл. фіз. виховання і спорту*. Олімпійська література.
9. Андрій Шевченко. (2021). *Ведення м'яча і дриблінг в дитячому футболі*. <https://ashevchenko.kiev.ua/ua/vedennya-myacha-dribling.html>
10. Чорнобай, І., & Гураль, Р. (2024). Відбирання м'яча під час дриблінгу суперників у півфіналах і фіналі чемпіонату світу 2022 року з футболу. *Науковий дискурс у фізичному вихованні і спорті*, 2, 73–80. <https://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/discourse/article/view/1644>

REFERENCES

1. Zhurid, S. M. & Sleman, R. (2016). Technical and tactical readiness of the «Helios» team in Kharkiv in the 25th Ukrainian football championship in the first league (first round) in 2015. *Slobozhansky scientific and sports bulletin*, 2, 43–47. http://nbuv.gov.ua/UJRN/snsv_2016_2_9
2. Kovalenko, Yu., & Doroshenko, I. (2018). Analysis of the competitive activity of amateur football league teams. *Physical education and sport*, (1), 2018, 66–71. <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/article/view/786>
3. Krainyk, Ya. B., Mulyk, V. V., Koval, S. S., & Fedorina, T. E. (2019). Analysis of the performance of technical and tactical actions of young football players 13–14 years old of different game roles during the game. *Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 12(120), 77–81.
4. Van, L., & Lysenchuk, G. (2017). Ways to increase the effectiveness of technical and tactical preparedness of football players at the stage of preparation for higher achievements. *Theory and methods of physical education and sports*, 4, 3–6.
5. Pertsukhov, A., & Shalenko, V. (2021). Model characteristics of leading football players of different positions. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 9(1), 88–105. <https://doi.org/10.15391/snsv.2021-1.007>
6. Dulibskyi, A. V., Masol, V. V., Kolobych, O. V., Zhoba, V. L., & Skotarenko, V. O. (2025). Fundamentals of specialized training and sports training of central defensive players in the process of sports selection of football players. *Scientific Journal of the Ukrainian State University named after Mykhailo Dragomanov. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 11 (198), 45–53. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11\(198\).09](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.11(198).09)
7. What is dribbling in football (2019). *Sports dictionary*. <https://sport.ua/uk/sport-wiki/441896-dribling>
8. Solomonko, V. V., Lysenchuk, G. A., & Solomonko, O. V. (2005). *Football: a textbook for students of higher educational institutions of physical education and sports*. Olympic literature.
9. Andrii Shevchenko. (2021). *Ball handling and dribbling in children's football*. <https://ashevchenko.kiev.ua/ua/vedennya-myacha-dribling.html>
10. Chornobay, I., & Gural, R. (2024). Ball recovery during dribbling of opponents in the semifinals and finals of the 2022 World Cup in football. *Scientific discourse in physical education and sport*, 2, 73–80. <https://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/discourse/article/view/1644>

Стаття надійшла до редколегії 30.01.2026

Прийнята до друку 30.04.2026

Підписана до друку 01.05.2026

Ігор ЧОРНОБАЙ

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0579-7408>

E-mail: ichornobay@ukr.net

Ігор ЛАПІЧАК

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3919-4020>

E-mail: ihor.lapychak@gmail.com

Андрій ФЕДЮК

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6831-3367>

E-mail: andriyfedyk60@gmail.com

Богдан ШПІК

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1533-4262>

E-mail: bohdan199922@gmail.com